

FIȘA DISCIPLINEI

Curs opțional (3). Limbă și literatură română (Filologie romanică/ Canonul literar)

(în limba română)

Anul universitar 2025-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea "Babeș-Bolyai"
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Literatură Română și Teoria Literaturii
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limba și literatura română/Licențiat în filologie
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		LLX4101 Curs opțional (3). Limbă și literatură română (LLR4128 Filologie romanică/ Canonul literar) (în limba română)				Codul disciplinei	LLX4101 / LLR4128
2.2. Titularul activităților de curs			Lect. dr. Laura Zăvăleanu				
2.3. Titularul activităților de seminar			Lect. dr. Laura Zăvăleanu				
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	4	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					4
Examinări					2
Alte activități					6
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				42	
3.8. Total ore pe semestru				98	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Cunoașterea noțiunilor studiate în cadrul cursurilor de Literatură română
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	sală de curs dotată cu tablă, calculator și videoproiector
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezență în proporție de 70%

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	<p>cognitive – Analiza interdisciplinară a problematicii canonului estetic regăsite în spațiul literar românesc și universal, dar și în artele plastice, muzică sau film, cu focalizare pe canonul literar. Familiarizarea cu dezbaterile teoretice din jurul conceptelor de canon estetic/ canon literar, explicitarea terminologică a problematicii în discuție, înțelegerea necesității canonului, a tipurilor de canon, a implicațiilor culturale și artistice rezultate din instituirea canonului și a listelor de autori/ opere canonice.</p> <p>practic-aplicative, Conceput ca un laborator de interpretare și analiză, cursul propune studenților un eșantion de opere canonice, așa cum se ipostiază ele în etape culturale diferite și în spații geografice și culturale distincte, urmărind identificarea coordonatelor canonului occidental în relație cu alte tipuri de canoane determinate de identitatea culturală a spațiului focalizat și focalizant al acestor opere, care vizează Interpretarea similitudinilor și a diferențelor între producții artistice contemporane și scrieri fundamentale din istoria literară a secolelor XIII-XXI, exersarea modului de utilizare a principiilor, conceptelor și metodelor de lucru întrebuintate, aplicarea interdisciplinară a cunoștințelor însușite ;</p> <p>comunicativ-relaționale, perfecționarea abilităților de analiză interdisciplinară, de cooperare la ședințele de seminar, de a judeca critic și argumenta, de a susține o prezentare pregătită anterior pe un subiect ales, dezvoltarea capacității de a coordona o discuție analitică pe o temă aleasă</p> <p>1 C4 Prezentarea sintetică și analitică, estetică și culturală a fenomenului literar</p> <p>2 C4.2 Explicarea formelor de evoluție a literaturii universale și române (epoci, curente, genuri etc.) și interpretarea fenomenului literar în context istoric și cultural, din perspectiva canonului literar. Explicarea unor concepte-cheie în înțelegerea literaturii considerate canonice</p> <p>Formularea, în cadrul unor proiecte profesionale, a unui punct de vedere profesional asupra fenomenului literar, pornind de la pozițiile exprimate în textele de critică și istorie literară, pornind de la bibliografia de specialitate.</p>
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • comunicare - îmbunătățirea nivelului de comunicare interdisciplinară, de transmitere a cunoștințelor • inițiativă în abordarea diferitelor aspecte • autonomie în învățare • deschidere spre învățarea pe parcursul vieții • respectarea eticii profesionale • corelarea informației • utilizarea integrată a tehnologiei informației • valorificarea cunoștințelor anterior dobândite • Relationarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice. <p>CT1 Utilizarea componentelor domeniului <i>limbă și literatură</i> în deplină concordanță cu etica profesională</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Analiza interdisciplinară a problematicii <i>canonului estetic</i> regăsite în spațiul literar românesc și universal, dar și în artele plastice, muzică sau film, cu focalizare pe <i>canonul literar</i> . Familiarizarea cu dezbaterile teoretice din jurul conceptelor de <i>canon estetic</i> / <i>canon literar</i> , explicitarea terminologică a problematicii în discuție, înțelegerea necesității canonului, a tipurilor de canon, a implicațiilor culturale și artistice rezultate din instituirea canonului și a listelor de autori/ opere canonice.
7.2 Obiectivele specifice	Identificarea coordonatelor <i>canonului occidental</i> în relație cu alte tipuri de canoane determinate de identitatea culturală a spațiului focalizat și focalizant al acestor opere. Interpretarea similitudinilor și a diferențelor între producții artistice contemporane și scrieri fundamentale din istoria literară a secolelor XIII-XXI urmărește să demonstreze, pe de-o parte, rezistența și adaptarea în timp a unor formule tematice și scripturale „de succes” devenite canonice, dar și schimbările de canon estetic produse de transformările mentale ce duc și la căutarea unor soluții artistice noi la probleme existențiale sau estetice dintotdeauna, insistând pe similitudinile și distincțiile de metodă/idee regăsite în arte și în perioade culturale diferite. Familiarizarea cu exploatarea conjugată a instrumentelor istoriei literare, poeticii și hermeneuticii, analizei tematice și motivice, ale istoriei mentalităților sau ideilor, ca și ale analizei de imagine.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în metodă. Prezentare tematică, bibliografie, tip de organizare a activității, precizarea cerințelor disciplinei și a formulei evaluative.	Dezbateri, explicitare	<i>Cursul și seminarul sunt concepute complementar, în formulă interactivă, din 2 secvențe : prima secvență – prelegere, a doua secvență, atelier de interpretare, presupunând mai ales intervenția studenților în analiza textelor propuse pentru a exemplifica și interpreta structurile teoretice.</i>
2. Raporturile cuvânt – imagine : vizionare de film, <i>451 Fahrenheit</i> . Regulile selecției culturale. Canonul literar ca formă de supraviețuire. Semnificațiile cărții, lectura ca soluție ontologică. Minoritar vs. Majoritar. Canonul – formă a minorității estetizante sau aberație a „corectitudinii politice”? Metaforele bibliotecii. Oamenii-Cărți. Ray Bradbury, <i>451 Fahrenheit</i> – comentariu comparativ roman/ film.	expunerea, prelegerea, conversația, dialogul; studiul de caz, analiza de text și de imagine	Cuvinte cheie : <i>selecțiile esteticului, dreptul de a alege, minoritar/majoritar, istorie, cuvânt, imagine, sensurile lecturii, bibliotecă, cenzură</i>
3-4. Elegie pentru canon? Canonul între facere și teoretizare. Definiții ale canonului, problematizări, tipologii. Fundamentare estetică sau adecvare politico;socială? „Bătăliile canonice”. Volutea terminologică și ipostazierile ei: <i>supracanon, anticanon, metacanon, canon alternativ, canonizare, decanonizare, recanonizare, transcanonicitate.</i>	expunerea, prelegerea, conversația, dialogul; studiul de caz, analiza de text și de imagine	Cuvinte cheie : <i>canon estetic, canon literar, bătălie canonică, supracanon, anticanon, metacanon, canon alternativ, canonizare, decanonizare, recanonizare, transcanonicitate</i>
5-6. Canonul occidental vs. literatura de dincolo de „centru”. De la Dante la Pamuk: canonul estetic și ipostazele sale, diferite, chipurile lumii de aici și	expunerea,	Cuvinte cheie : <i>canonul occidental, canonul oriental, canon alternativ, model estetic,</i>

variantele transcendentului, arhitecturile exemplare și compensatorii, arta și imaginile lumii și ale omului. Dante Alighieri, Divina Commedia, Orhan Pamuk, Mă numesc Roșu, interpretare comparativă.	prelegerea, conversația, dialogul; studiul de caz, analiza de text și de imagine	<i>oglinzile alterității, preeminența valorii, criteriile Nobel</i>
7-8. Occident vs. Extrem Orient. Canonul moral și canonul estetic; soluții ontologice sau cădere în patologic? Esteticul și eticul ca obsesie. Sensurile frumosului vs. sensurile adevărului și dreptății. Filosofia vieții și a morții. W. Shakespeare, <i>Hamlet</i> , Yukio Mishima, <i>Templul de aur</i> , interpretare comparativă.	expunerea, prelegerea, conversația, dialogul; studiul de caz, analiza de text și de imagine	Cuvinte cheie : <i>canon moral, canon estetic, canon vs. gen literar, canon vs. curent literar, analiză psihologică, categorii estetice, frumos/ dreptate/ adevăr, modernitate, canonul romanului japonez, teme și motive semnificative.</i>
9-10. Canonul literar și lumile sale imaginare. Teatrum mundi. Lumea ca proiecție interioară. Viziune și construcție. Sensurile călătoriei. Trepte singurătății. Miguel de Cervantes, <i>Don Quijote de la Mancha</i> , Gabriel, García Márquez, , <i>Un veac de singurătate</i> , interpretare comparativă.	expunerea, prelegerea, conversația, dialogul; studiul de caz, analiza de text și de imagine	Cuvinte cheie : <i>imaginație, viziune, construcție, teatralitate și picturalitate, polifonie, modernitate, realism magic, literatura sud-americană și canoanele sale estetice</i>
11-12. Avatarurile canonului. Rescrierea miturilor. Modele, transformare, adevare. De la Faust al lui Goethe la Maestrul lui Bulgakov. Valorile umane și încălcarea regulilor. Condiția artistului și a omului de geniu. Mundan și transcendent: coexistențe și idiosincrazii. Istoria și repunerea în discuție a categoriilor morale și estetice: bine/ rău frumos/ urât.	expunerea, prelegerea, conversația, dialogul; studiul de caz, analiza de text și de imagine	Cuvinte cheie: <i>condiția artistului, ideal estetic, ideal moral, perspectivare, focalizare, canon vs. gen literar, canon vs. curent literar, inițierea sacră, sensurile privirii, lumea ca bine și frumusețe, kalokagathon, creștin vs. păgân, cuvânt/imagine.</i>
13-14. Canoane și „canonade” românești. Teoretizări în spațiul cultural românesc postdecembrist. Bătăliile canonice și strategiile lor. Preeminența esteticului? Cine face canonul și după ce criterii? A fi sau a nu fi canonic: liste și clasificări. De la lista lui Miron Costin la <i>Lista lui Manolescu</i> , via Mihai Zamfir și <i>Panorama alternativă...</i>	expunerea, prelegerea, conversația, dialogul; studiul de caz, analiza de text și de imagine	Cuvinte cheie: <i>scriitori canonici, opere canonice în literatura română, schimbarea canonului, recanonizare, decanonizare, etic vs estetic, estetic vs politic dialog vs. monolog</i>

Bibliografie (obligatorie + opțională):

Opere literare

1. Bradbury, Ray, *451 Fahrenheit*, orice ediție ce conține textul integral (inclusiv Coda și Postfața autorului)
2. Bulgakov, Mihail, *Maestrul și Margareta*, Humanitas, 2007
3. Cervantes, Miguel de, *Don Quijote de la Mancha*, orice ediție ce conține textul integral
4. Dante Alighieri, *Divina Commedia*, orice ediție ce conține textul integral
5. Florian, Filip, *Zilele regelui*, Polirom, 2008
6. Goethe, *Faust*, orice ediție ce conține textul integral
7. Márquez, Gabriel, García, *Un veac de singurătate*, orice ediție în traducerea lui Darie Novăceanu
8. Mishima, Yukio, *Templul de aur*, ed. Univers, 1985 sau ed. Humanitas, 2006
9. Müller, Herta, *Regele se-nclină și ucide*, Polirom, 2005
10. Pamuk, Orhan, *Mă numesc Roșu*, Ed. Curtea Veche, București, 2007
11. Paraschivescu, Radu, *Fluturile negru*, Humanitas, 2010

12. Shakespeare, W. *Hamlet*, orice ediție ce conține textul integral
13. Vosgianian, Varujan, *Cartea șoaptelor*, Polirom, 2009

Studii, articole, eseuri teoretice

1. „Euresis. Cahiers roumains d'études littéraires”, 1997-1998, *Changement de canon culturel chez nous et ailleurs*, Éditions Univers, Bucarest
2. Bloom, Harold, *Canonul Occidental. Cărțile și Școala Epocilor*, Univers, București, 1998
3. Coande, Nicolae, *Zile și nopți de canon (literar) la Craiova*, în “Suplimentul de Cultură” nr.97, 7-13 octombrie, 2006
4. Lyotard, Jean Francois, *Condiția postmodernă*, București, Ed. Babel, 1993
5. Manolescu, Nicolae, *Literatura română postbelică. Lista lui Manolescu*, vol. I-III, Aula, Brasov, 2001
6. Martin, Mircea, *Canonizare și decanonizare*, în „Observatorul cultural” nr.2, martie 2000
7. Martin, Mircea, *Harold Bloom – Canonizatorul și „canonadele” sale*, în „Caietele Echinox”, nr.1/2001
8. Mincu, Marin, Ion Bălu, Leo Butnaru, *Canon și canonizare*, Ediție bilingvă, Pontica, Constanta, 2003
9. Nicolae, Cosana, *Canon, canonic*, Univers Enciclopedic, București, 2006
10. Pavel, Laura, *Dumitru Țepeneag și canonul literaturii alternative*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007
11. Reich-Ranicki, Marcel, *Avem nevoie de un canon literar?*, în „Timpul”, nr.1/2008
12. Simuț, Ion, *Simptomele actualității literare*, Biblioteca Revistei Familia, Oradea, 2007
13. Ulici, Laurențiu, *Nobel contra Nobel*, Cartea Românească, 1987
14. Diaconu, Virgil, *Canonul literar*, în „Cafeneaua literară”, nr.6, august, 2014
15. Zamfir, Mihai, *Scurtă istorie. Panorama alternativă a literaturii române*, vol 1-2, 2011/2016-2017

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Fișa disciplinei a fost alcătuită, ținând cont de noile abordări din domeniu și de planurile de învățământ ale facultăților de profil din țară (de exemplu, Universitatea din București, Facultatea de Litere; Universitatea de Vest, Facultatea de Litere; Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Facultatea de Litere). Conținuturile cursului pot fi valorificate în cadrul studiilor masterale și al celor doctorale, dar și pe piața muncii (cercetători, profesori, personal cu atribuții culturale).

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Explicarea formelor de evoluție a literaturii române (epoci, curente, genuri etc.) și interpretarea fenomenului literar în context istoric și cultural, din perspectiva canonului literar	Activitatea desfășurată pe parcursul activității de curs, participare la dialog, prezentări, proiecte, coordonare în cadrul atelierului de interpretare-Colocvii (în sesiune): verificarea cunoștințelor de specialitate și a lecturii bibliografiei obligatorii	65% din nota finală
	Explicarea unor concepte cheie în înțelegerea literaturii române		35% din nota finală
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
* Lectura principalelor opere discutate la curs * Lectura textelor care vor fi analizate la seminar * Asimilarea cunoștințelor și a terminologiei specifice; definirea corectă a conceptelor și capacitatea de a le analiza în context. * Capacitatea de a identifica grupările și curente studiate din perspectiva canonului literar, în funcție de spațiul cultural căruia îi aparține și perioada vizată Capacitatea de a analiza un text dintre cele discutate și de a argumenta valoarea lui pe baza criteriilor studiate.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							

Data completării:
07.01.2025

Semnătura titularului de curs

Lect. dr. Laura Zăvăleanu

Semnătura titularului de seminar

Lect. dr. Laura Zăvăleanu

Data avizării în departament:
13.01.2025

Semnătura directorului de departament

Prof dr. Călin Teuțișan

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului